

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld. — kr. pol leta 1 „ 60 „ četrt leta — „ 80 „ Naročnina se pošilja opravištvu v stolnem farovžu. Deležniki tisk. društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, nplačani listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi „Sloven. Gospodarja“.

Kmalu poteče letošnje leto in bliža se tedaj čas nove naročitve na „Slov. Gospodarja“. Med vsemi je „Slov. Gospodar“ na slovenskem Štajerskem najbolj razširjeni list. V blizo 1500 iztisih izhaja vsaki teden pola mnogovrstnih, sedanje dni vedeti potrebnih reči. On pojasnjuje imenitniše politične, cerkvene, šolske in gospodarske zadeve, donša cerkvene novosti, razlaga času primerne, praktične gospodarske reči, naznanja, kar se je v tednu novega zgodilo na Slovenskem, v Avstriji in drugod, donša zanimive sestavke za poduk in kratek čas (potovanje v Rim, Neapol in domu se bo v novem letu nadaljevalo, tako tudi sestavek o frajmavrerjih in popisi štajerskih, koroških in prekmurskih gradov, trgov in mest; pripravljajo se zanimivi spisi o luteranstvu na Štajerskem, o usmiljenih in šolskih sestrah, o Slavjanih na Turškem, razlaganje stvarjenja sveta po sedanjih narturnih znanostih, popis vinorejske šole pri Mariboru itd.) „Slov. Gospodar“ dobiva mnogo dopisov iz raznih krajev, je izvoljeni list tiskovnega društva, družbe lav. duhovnikov, banke „Slovenije“, hranilnice ljutomerske. Nabira milodare za razne potrebe. Objavlja mnogo raznih stvari, spremembe pri duhovnikih in učiteljih, vožnji red pri železnici, sejme, dražbe, tržne novosti in cene, kurze, loterijne številke in čedalje več oznanil (inseratov). Vse pa se uravnava v krščansko-katoliškem, slovensko-narodnem, avstrijsko domoljubnem duhu in v mogoče priprosti lahko umljivi besedi.

Zato priporočujemo list in vabimo na obilo naročbo. Stari naročniki nam naj ostanejo zvesti in novih naj pristopi čem več tem bolje. List stane za celo leto 3 gld. za pol leta 1 gld. 60 kr. in za četrt leta samo 50 kr. Cenejšega lista na Slovenskem ni!

Vsem p. n. gospodom dopisateljem in sodelalcem se javno in prisrčno zahvalujemo in prosimo za nadalježno podpiranje.

Opravištvu pristavlja, da se tistim naročnikom, ki so naročnino poslali obljubili, pa nje do konca tega

leta poravnali niso, pošiljanje lista brezpogojno ustavi. List je itak po ceni, a zastoj ga ne moremo pošiljati.

Dr. Lavoslav Gregorčič,
urednik.

Jožef Hrčič,
oprnik.

Zakaj bodemo na leto plačevali toliko davka?

Odgovor na stavljeno prašanje nam dajajo federalistični, konservativni in katoliški poslanci državnega zbora. Ti so javno izpovedali, da presilnih dač nihče drug ni kriv, kakor liberalni, večji del nemški ustavoverci in centralisti, ki vse vlačijo na Dunaj in vse iz Dunaja „strahovati“ hočejo: dežele, narode in sv. Cerkev. To pa ni lahka reč. Tako strahovanje potrebuje trojne vojske namreč; čedalje številniše vojske uradnikov (beamterjev) in policajev, potem vojske liberalcem udanih profesorjev in od njih popolnem odvisnih učiteljev, in naposled vojsko pisarjev po raznih liberalnih listih. Razun tega je še treba mnogo prijateljev podpirati. Vse to pa stoji mnogo denarjev in od tod prihajajo vedno rastoče dače v dobi liberalcev. Tako so naši poslanci govorili in dokazivali, da Avstriji pomoči ni, razve če se centralizem popusti in vse na podlagi federalizma urayna, to se reče: če se izpelja beseda svitlega cesarja v diplomi 20. oktobra 1860 izrečena, in če se zopet da vsakemu, kar mu gre: deželam staro davne pravice, vsem narodom djangsa enakopravnost, sv. Cerkev pa spodobna svoboda.

Prvi izmed federalističnih poslancev govoril je naš slavni g. Herman. Kakor mogočna strela pretresa kužno — napeti zrak, izjasnuje trdo temo in razsvetljuje zgubljeno pot, tako je govor g. Hermana stresel ustavake, razjasnil njih politične zmote in razsvetil Avstriji rešilno federalistično pot. Zlasti pak je dokazal, kako draga in pogubna da je sedanja dvojna gosposka v deželi, namreč državna zraven deželne, t. j. c. kr. okrajna glavarstva in namestništva z njih številnimi uradniki zraven srenjskih, okrajnih in deželnih zastopov. Prihodnji „Slov. Gospodar“ bo ves Hermanov govor v lehko umljivi slovenski prestavi svojim bralcem ponudil v prilogi, katero je Mari-

borsko katoliško-politično društvo plačati blagovolilo.

Za g. Hermanom se je posebno odlikoval Moravljčan dr. Pražak. Slavni mož je rekel: nemška-liberalna-ustavoverna stranka gospodari pri nas sem od l. 1861. Slabo gospodarjenje gre tedaj na njeni rovaž. Čuditi pa se tukaj slabemu gospodarstvu ni! Kajti ustavaki so se kmalu iz začetka podali na pot centralizacije ali občnega tlačenja vsega na Dunaj, in nepovoljni nasledki so morali priti. Dopričano namreč je, da najbolj draga uravnava države je — centralizacija. Nagledimo si številke! Leta 1841. je imela vsa Avstrija z Ogersko vred 224 milijonov stroškov; l. 1850 pa 336 milj., l. 1862 že 394 milj. in l. 1867 više 433 milijonov. Tedaj čem hujše se je centraliziralo, tem večji so postajali državni stroški!

Leta 1867 so nemški in magjarski liberalci lepo Avstrijo razčesnoli na dvoje, in naši liberalci so začeli gospodariti za se s 300 milijoni stroškov. Ali komaj je preteklo 8 let, že so gledé stroškov doplazili sami do 403 milijonov, t. j. v 8 letih so naši liberalci polovici Avstrije naložili celo blizo ravno toliko stroškov, kakor jih je še leta 1867 komaj imela cela Avstrija z Ogersko vred. To je res strahovito gospodarstvo! Sedaj pa še pomislimo, kde so visoke naklade srenjske, okrajne in deželne? Na te se še tukaj ozir ne jemlje! Ali ni to jasen dokaz, da je ustavoverni, liberalni centralizem Avstriji v pogubo? Hitrej ko se odpravi, poprej bo boljše!

Zgovorni dr. Kusi se je potegnil za Čehe in pojasnil, koliko da trpijo od ustavovercev! Plačujejo na leto 135 milijonov davka. Od tega ostane v deželi samo 38 milijonov, drugih 97 milijonov gre na Dunaj. In vendar sovraštva, zatirovanja in uničenja ni konca ne kraja. Doživeli so grozno podmitane volitve, obsedni stan, konfisciranje listov, zapor narodnih uradnikov in zatiranje pomočnih kas.

G. Cienciala, poslanec Slavjanov v Šleziji je v živahni besedi izpovedal, da sedanjim ministrom ne dovoli še krajcarja ne. To pa zato ne, ker neče podpirati vladnih birokratov ali uradnikov, ker ne mara za šole, katere zavirajo narodno omiko in širijo samo ponemčevanje. Tožil je naposled, kako je pravica draga, ubožanje povsod veliko in davki silni, pomočkov pa še nikder videti ni. Zato, je djal Cienciala, ne dovolim sedanjim ministrom še krajcarja ne. Tako so tožili slavjanski poslanci; prihodnjic bodemo povedali, kaj so rekli nemški konservativci?

Cerkvene zadeve.

V Mariborski stolni cerkvi se bo v nedeljo 26. dec. popoldne začel sv. misijon za sv. leto v nemški besedi. Nadaljeval se bode skozi ves teden. Vodil ga bode č. o. Fürster, jezuit od sv. Andraša na Koroškem.

Pri sv. Štefanu v Šmarski dekaniji so pretečeni teden imeli č. o. jezuiti sveti misijon. Ogromno število pobožnikov se ga je udeležilo.

V državnem zboru je poslanec dr. Weber nasvetoval novo zakonsko postavo. 1. katoliški mož ali žena, ki je od katoliške vere odpadla, sme prvi zakon razdreti in v nov zakon stopiti. 2. Duhovni, ki še niso mešniki (tedaj dijakoni, subdijakoni), kakor tudi mešniki odpadniki se zamorejo ženiti. 3. Kristijani, Judi in Turki se smejo križem ženiti in možiti, kakor jim ljubo i drago. Ako nasvet obvelja, potem dobimo postavo za same odpadnike ali verske „deserterteje.“ Katoliški Cerkvi to ne bode veliko škodilo, pač pa bo družbinsko življenje kvar trpelo!

Procesija dovoljena, molitev prepovedana bila je v Essen-u na Pruskem, tam, kder izdelujejo glasovite Krupp-ove kanone. Tamošnji katoliški prebivalci so si pozidali krasno, novo cerkev sv. Gertrude ter so hoteli sv. Rešnje Telo slovesno prenesti. Pruska lutrovska gospodska je procesijo dovolila, petje in glasno molitev pa prepovedala. Moralo se je vse tiho gibati, še bolj, kakor da bi mrliča pokapali.

Civilni zakon velja sedaj na Pruskem, to se reče: vsak državljan se mora dati poročati pred svetno oblastjo in tudi tej naznaniti sleherni porod in sleherni smrt. Ali se kdo da potem od katoliškega, lutrovskega ali judovskega duhovna poročati, svojega otroka krstiti ali obrezati, to je na prosto voljo dano. Ove prostosti se poslužujejo najbolj Lutrovci. Katoličani, vedevši, da je sv. zakon zakrament, potem, da brez sv. krsta nihče ne pojde v nebeško kraljestvo, dajajo se večjidel vsi tudi v katoliški cerkvi poročati in prinašajo svoje otroke k sv. krstu. Drugače je pri Lutrovcih. Luter sam je zavrgel zakrament sv. firme, sv. Reš. Telesa v katoliškem pomenu, sv. pokore, poslednjega olja, mešnikovega blagoslavljanja in sv. zakona. Jegovi privrženci pa sedaj zametujejo vse zakramente. V Berlinu se je dalo lani poročati od lutrovskih pastorjev še 3219 parov, letos samo 1162, lani se je krstilo še 10.042 otrok, letos pa le 6527. V nekoliko letih bo Berlin — pagansko mesto. Tako bo lutrovska krivovera sama zginila!

Čudovita so pota božja. Nемец G. F. Daurer bil je l. 1800 rojen od lutrovskih starišev v Nürnbergu. Kmalu je pokazal prelepe duševne zmožnosti, še komaj 27 let star je zgotovil bogoslovske in filozofične vednosti in je postal profesor v Nürnbergu. Odlikoval se je tudi kot pesnik in je slovel kot prestavljaec perzijskega pesnika Hafis-a. Toda ob enem bil je tudi zagriznjen sovražnik Kristusov in je njegovo vero po vsej svojej učenosti skušal podreti in znanstveno uničiti. Kristusova vera mu druga ni bila, kakor nadaljevano pagansko malikovanje boga Moloha. Ali vsemogočni Bog se je zašlega učenjaka asmilil, mu razsvetil pamet in dal milost spreobr-